

Організація туристичних подорожей і екскурсійної діяльності

СИЛАБУС

Шифр і назва спеціальності		Інститут / факультет	Навчально-науковий інститут економіки, менеджменту та міжнародного бізнесу
Назва програми		Кафедра	Туризму і готельно-ресторанного бізнесу
Тип програми		Мова навчання	Українська

Викладач

Тетяна Чайка, tetiana.chaika@khpi.edu.ua

Кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри туризму і готельно-ресторанного бізнесу. Авторка понад 60 наукових і навчально-методичних праць. Досвід роботи - більше 23 років. Провідна лекторка з дисциплін: «Вступ до спеціальності. Ознайомча практика», «Світовий готельно-ресторанний бізнес», «Кейтеринг», «Івент-менеджмент», «Оптимізаційні методи та моделі в управлінні ефективністю бізнесу», «Організація туристичних подорожей і екскурсійної діяльності», «Туропереїтинг».

Загальна інформація про курс

Анотація	Навчальна дисципліна знайомить студентів з особливостями планування туристичних подорожей і екскурсійної діяльності; з туристичною індустрією, структурою і умовами її функціонування; туристичним продуктом, його видами. Також студенти знайомляться з сутністю екскурсійного обслуговування; методами, методикою і методологією екскурсійної діяльності; технологією проектування екскурсій; технологією організації екскурсійного обслуговування.
Цілі курсу	Сформувані у студентів розуміння процесів планування туристичних подорожей і комплексного туристичного і екскурсійного обслуговування; здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати туристичні подорожі та екскурсії; здатність забезпечувати безпеку туристів і екскурсантів; здатність визначати індивідуальні туристичні і екскурсійні потреби, використовувати сучасні технології обслуговування туристів і екскурсантів.
Формат	Лекції, практичні заняття, виконання індивідуальних завдань. Підсумковий контроль – залік.
Семестр	6

Обсяг (кредити) / Тип курсу
(обов'язковий / вибірковий)

3 / вибірковий

Лекції (години)

24

Практичні заняття (години)

12

Самостійна робота (години)

54

Програмні компетентності

Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел..

Розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного).

Здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання туристичного продукту.

Здатність забезпечувати безпеку туристів у звичайних та складних форс-мажорних обставинах.

Здатність визначати індивідуальні туристичні потреби, використовувати сучасні технології обслуговування туристів та вести претензійну роботу.

Здатність до співпраці з діловими партнерами і клієнтами, уміння забезпечувати з ними ефективні комунікації.

Результати навчання	Методи викладання та навчання	Форми оцінювання (поточне оцінювання CAS, підсумкове оцінювання FAS)
Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.	Лекції (обзорні, інформаційні, проблемні, бінарні). Обговорення (дискусії). Case-study. Web-квести. Демонстрація презентацій та навчальних фільмів. Робота з інструкційно-методичними, навчально-методичними та науковими джерелами.	Поточне (формуюче) оцінювання (під час курсу для перевірки успішності та засвоєння концепцій) надає студентам, а також викладачам інформацію про те, наскільки добре студенти розуміють конкретні концепції курсу. Метою поточного (формуючого) оцінювання є моніторинг навчання учнів для забезпечення зворотного зв'язку. Цей тип оцінювання фокусується на повсякденних можливостях та взаємодіях, що надаються викладачам та студентам для збору інформації про роботу та розуміння студентів, а потім використовує цю інформацію для покращення як викладання, так і навчання.
Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ		Поточне (формуюче) оцінювання включає: виступи на практичних заняттях; бліц-тести, написання есе, відповіді на контрольні питання; виконання та обговорення домашніх завдань.
Застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів		
Розробляти, просувати та реалізовувати туристичний продукт		Підсумкове оцінювання (мета якого – підтвердити, чи засвоїли студенти матеріал курсу у відповідності до результатів навчання), спрямоване на оцінку рівня засвоєння студентами найбільш важливих результатів наприкінці навчання.
Організовувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки		Підсумкове оцінювання включає: контрольні роботи протягом семестру; індивідуальне завдання (реферат); активність у класі (участь в обговореннях у класі); залік у кінці семестру.
Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна)		
Виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання.		
Приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності.		
Професійно виконувати завдання в невизначених та екстремальних ситуаціях.		

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Розподіл балів для оцінювання успішності аспіранта	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	Нарахування балів
	90-100	A	відмінно	
	82-89	B	добре	
	74-81	C		
	64-73	D	задовільно	
	60-63	E		
	35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	
	0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

100% підсумкове оцінювання у вигляді заліку (30%) та поточного оцінювання (60%).

Політика курсу

Інтерактивний характер викладання дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекційних і практичних занять. Студенти, які з поважних причин були відсутні на заняттях згідно встановленому графіку (за розкладом), обов'язково мають відпрацювати пропущені заняття виконавши індивідуальні завдання. Кожний студент зобов'язаний дотримуватися принципів академічної доброчесності.

Структура та зміст курсу

Лекція	Зміст лекції	Практичне заняття	Зміст практичного заняття	Самостійна робота
Лекція 1	Планування туристичних подорожей і екскурсійної діяльності як наукова і академічна дисципліна. Поняття наукової та академічної дисципліни. Предмет, об'єкт, мета, завдання дисципліни. Категорійно-понятійний апарат дисципліни.	Практичне заняття 1	Дискусія за темою: історія і сучасний стан планування туристичних подорожей і екскурсій як наукової і академічної дисципліни. Бліц-тест. Основні поняття сфери туризму і екскурсійної діяльності.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять. Робота з науковими джерелами, поглиблене вивчення теми за наступними аспектами: — Туристичні подорожі і екскурсії як суспільне явище. — Еволюція категорійно-понятійного апарату дисципліни. Функції туризму.
Лекція 2	Туристична індустрія: структура і умови функціонування. Туристична інфраструктура. Виробники і споживачі у сфері туристичного обслуговування. Види туристичних підприємств, їх особливості. Організаційні засади створення і діяльності туристичного підприємства. Державне регулювання діяльності туристичного підприємства.	Практичне заняття 2	Ділова гра за темою: — Формування концепції та створення власного туристичного підприємства. Обговорення результатів ділової гри. Ознайомлення студентів з методичними вказівками і регламентом роботи з виконання індивідуального завдання (реферату).	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять. Робота з науковими джерелами, поглиблене вивчення теми за наступними аспектами: — Вимоги до офісу та персоналу туристичного підприємства. — Проблеми і перспективи сучасних туристичних підприємств.
Лекції 3, 4	Туристичний продукт. Види туристичних продуктів, їх особливості. Поняття і складові турпаketу. Види і класифікація турів. Вимоги до організації турів.	Практичне заняття 3	Бліц-тест: Типи і класифікація туристичних продуктів. Обговорювання результатів бліц-тесту. Дискусія за темою: туристична подорож як комплекс туристичних послуг. Навчальне завдання за темою: подивитись навчальні відео. Знайти у відео приклади презентації різних видів туристичних продуктів.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять, виконання індивідуального завдання. Web-квест. Пошук в мережі інтернет рекламних пропозицій різних видів туристичних продуктів. Аналіз особливостей, переваг і недоліків умов турів і подачі рекламної інформації. Написання есе за темою: Як я бачу ідеальну туристичну подорож.

Лекції 5, 6	Організація туристичних подорожей. Основні складові процесу організації туристичної подорожі. Роль туроператора і турагента в організації туристичних подорожей. Організація надання послуг туристичними фірмами. Організація надання послуг засобами розміщення туристів.	Практичне заняття 4	Навчальне завдання: розроблення туру та туристичного маршруту. Обговорення результатів виконання навчального завдання. Написання есе за темою: – Моя «дорожня карта» організації туристичної подорожі.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять, виконання індивідуального завдання. Робота з науковими джерелами, поглиблене вивчення тем, що розглядалися на аудиторних заняттях, за аспектами: – Технологія організації туристичних подорожей. – Харчування в системі туристичного обслуговування. – Організація транспортного обслуговування туристів. – Організація розважальних послуг. – Проблеми якості надання туристичних послуг. – Маркетингова складова організації туристичних подорожей.
Лекція 7	Сутність і типологія екскурсійного обслуговування. Визначення, завдання, функції та ознаки екскурсій. Класифікація і структура екскурсій.	Практичне заняття 5	Бліц-тест: Сутність, функції, класифікація екскурсій. Case-study та дискусія за темою: – Привабливість екскурсійного обслуговування у сучасному світі.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять, виконання індивідуального завдання. Робота з науковими джерелами, поглиблене вивчення тем, що розглядалися на аудиторних заняттях, за наступним аспектом: Принципи екскурсійного обслуговування.
Лекція 8	Методи, методика і методологія екскурсійної діяльності. Екскурсійний метод. Класифікація методичних прийомів в екскурсійному обслуговування. Роль і методичні прийоми показу в екскурсії. Методичні прийоми розповіді в екскурсії та її завдання. Методика підготовки екскурсовода до нової екскурсії.	Практичне заняття 6	Бліц-тест за темою: Класифікація методичних прийомів екскурсійного обслуговування. Обговорювання результатів бліц-тесту. Розбір можливих помилок і більш детальне вивчення питань, які виявилися найважчими для вивчення. Case-study та дискусія за темою: – Показ і розповідь в екскурсії.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять, виконання індивідуального завдання. Робота з науковими джерелами, поглиблене вивчення тем, що розглядалися на аудиторних заняттях, за наступними аспектами: – Інноваційні прийоми показу в екскурсійному обслуговуванні. – Інноваційні прийоми розповіді в екскурсійному обслуговуванні.
Лекція 9, 10	Технологія проектування екскурсій. Формування послуги «екскурсія». Принципи проектування екскурсій. Основні етапи підготовки екскурсій.		Бліц-тест за темою: Технологія процесу створення послуги «екскурсія». Навчальні завдання за темою: порядок підготовки послуги «екскурсія». Технологічна карта екскурсії, контрольний текст екскурсії, схема маршруту екскурсії, «портфелю екскурсовода». Складання картки об'єкта екскурсії.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять, виконання індивідуального завдання. Робота з науковими джерелами, поглиблене вивчення тем, що розглядалися на аудиторних заняттях. Підготовка презентації та доповіді за однією з тем: – Визначення мети й завдань екскурсії. – Вибір теми екскурсії. – Відбір літератури й складання бібліографії, визначення інших джерел екскурсійного матеріалу. – Відбір і вивчення екскурсійних об'єктів. – Складання маршруту екскурсії. – Етап об'їзду (обходу) маршруту. – Підготовка контрольного тексту екскурсії. – Комплектування «портфеля екскурсовода». – Визначення методичних прийомів проведення екскурсії. – Визначення техніки ведення екскурсії. – Складання методичної розробки екскурсії. – Складання індивідуального тексту екскурсії. – Етап прийому – передачі екскурсії. – Етап затвердження екскурсії.

Лекція 11, 12	Технологія організації екскурсійного обслуговування. Техніка проведення екскурсій. Організаційні вимоги до проведення екскурсій.	Практичне заняття 7	Демонстрація та обговорення навчальних фільмів щодо техніки проведення екскурсії, про організацію діяльності та повсякденне життя підприємств готельного бізнесу. Дискусія за темою: Основні критерії оцінки екскурсії..	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять, виконання індивідуального завдання. Робота з науковими джерелами, поглиблене вивчення тем: – Поняття «якість екскурсій». – Схема екскурсійного процесу.
Лекція 13	Професійна майстерність та особистість екскурсовода. Складові професійної майстерності екскурсовода. Мовлення екскурсовода. Загальні положення щодо здійснення туристичного супроводу.	Практичне заняття 8	Бліц-тест за темою: Складові професійної майстерності екскурсовода. Обговорювання результатів бліц-тесту. Дискусія з темою: Взаємозв'язок індивідуальних особливостей і рівня професійної майстерності екскурсовода.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять, виконання індивідуального завдання. Робота з науковими джерелами, поглиблене вивчення теми: – Професійні компетенції екскурсовода.
Лекція 14	Основні поняття музеєзнавства. Класифікація музеїв. Екскурсійна діяльність у музеях. Експозиційно-виставкова складова музейних екскурсій.	Практичне заняття 9	Бліц-тест за темою: Сутність музеєзнавства. Case-study та дискусія за темою: – Взаємозв'язок музеєзнавства та екскурсійного обслуговування.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять, виконання індивідуального завдання. Робота з науковими джерелами, поглиблене вивчення теми: – Вплив глобалізації на розвиток музеєзнавства. Поява нових типів музеїв.
Лекція 15	Організація діяльності з надання туристичних і екскурсійних послуг в туристсько-екскурсійних фірмах. Управління туристичною та екскурсійною діяльністю. Маркетингова складова організації туристичних подорожей та екскурсій. Економічний аналіз туристсько-екскурсійних фірм.	Практичне заняття 10	Дискусія за темою: Основні складові організаційної діяльності суб'єктів господарювання у сфері туризму і екскурсійної справи. Написання есе за темою: Основні проблеми менеджменту туризму.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять, виконання індивідуального завдання. Робота з науковими джерелами, поглиблене вивчення теми: – Основні сучасні тенденції у менеджменті туризму і екскурсійної діяльності.
Лекція 16	Digital-технології в туристичному і екскурсійному обслуговуванні. Сутність цифрової трансформації. Короткий огляд провідних цифрових технологій. Хмарні технології в туризмі і екскурсійному обслуговуванні. Big Data в індустрії туризму і гостинності. Інтернет речей та інтегровані послуги. Віртуальна реальність та доповнена реальність в туризмі і екскурсійному обслуговуванні. Штучний інтелект, технології розпізнавання, чат-боти. Основні тенденції трансформації туристичного та екскурсійного бізнесу у цифрову епоху.	Практичне заняття 11	Бліц-тест: Основні цифрові технології та їх застосування в туристичному і екскурсійному обслуговуванні. Case-study та дискусія за темою: – Можливості застосування технології доповненої реальності в індустрії туризму і гостинності.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять, виконання індивідуального завдання. Робота з науковими джерелами, поглиблене вивчення тем: – Впровадження інноваційних цифрових технологій в туристичному і екскурсійному обслуговуванні. – Зміна бізнес-моделей туристично-екскурсійних підприємств під впливом digital-трансформації. Завершення роботи над індивідуальним завданням. Web-квест. Пошук у мережі Інтернет офіційних сторінок вітчизняних та зарубіжних турагентів та туроператорів з інформацією про конкретні приклади реалізації digital-технологій у індустрії туризму і гостинності. Список digital-технологій та «дорожня карта» пошуку необхідної інформації студенту надається перед початком виконання web-квесту.

Література

Обов'язкова

1. Балашова Р. І. Організація діяльності туристичного підприємства : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 184 с.
2. Богатирьова Г. А. Екскурсіологія: методичні рекомендації до вивчення дисципліни. Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2021. 54 с.
3. Брич В. Я. Організація туризму: підручник. Тернопіль: ТНЕУ, 2017. 448 с.
4. Галасюк С. С. Організація туристичних подорожей та екскурсійної діяльності: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2013. 178 с.
5. Леоненко Н. А. Організація екскурсійної діяльності: конспект лекцій. Харків: НУЦЗУ, 2019. 167 с.
6. Мальська М. П., Бордун О. Ю. Організація та планування діяльності туристичних підприємств: теорія та практика : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 248 с.
7. Михайліченко Г.І. Організація туристичних подорожей. К.: КНТЕУ, 2012. 360с.
8. Нездоймінов С. Г. Організація екскурсійних послуг: навчально-методичний посібник. Одеса: Астропринт, 2011. 216 с.
9. Організація туризму : підручник. / І. М. Писаревський, С. О. Погасій, М. М. Поколюдна та ін.; за ред. І. М. Писаревського. Харків: ХНАМГ, 2008. 541 с.
10. Bloomberg J. Digitization, Digitalization, And Digital Transformation: Confuse Them At Your Peril. Forbes. 2018. 29 apr. URL: <https://www.forbes.com/sites/jasonbloomberg/2018/04/29/digitization-digitalization-and-digital-transformation-confuse-them-at-your-peril/?sh=1b7f46732f2c>

Додаткова

1. Александрова В. О., Стригуль Л. С., Чайка Т. Ю. Формування готельних ланцюгів на ринку туристичних послуг. Вісник Національного технічного університету «ХПІ» (економічні науки). 2018. № 48 (1324). С. 60-63. URL : <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/39827>
2. Маркетингові інновації в освіті, туризмі, готельно-ресторанній, харчовій індустрії та торгівлі : кол. монографія / за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Н. Л. Савицької. Харків: Харківський державний університет харчування та торгівлі, 2018. 174 с.
3. Теребух А. А., Роїк О. Р. Управління проектами в туризмі: навчальний посібник. Львів: Посвіт, 2021. 192с.
4. Чайка Т. Ю., Авдєєва Л. В. Класичні концепції інновацій і сучасність: емпіричні підтвердження та коригування. Базові індикатори інноваційної активності. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2018. Вип. 18, Ч. 3. С. 123-128. URL: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/36616>
5. Якименко-Терещенко Н. В., Чайка Т. Ю., Белікова О. С. Кейтеринг у MICE-індустрії: тренди розвитку, міжнародний досвід і перспективи digital-трансформації. Економіка та суспільство. 2021. № 34. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1007/965>
6. Bloomberg J. Digitization, Digitalization, And Digital Transformation: Confuse Them At Your Peril. Forbes. 2018. 29 apr. URL : <https://www.forbes.com/sites/jasonbloomberg/2018/04/29/digitization-digitalization-and-digital-transformation-confuse-them-at-your-peril/?sh=1b7f46732f2c>
7. Galor B. AR Tours in the world: Best 20 recommendations for a great virtual experience. Travel Trend. Inspiration, Innovation, Gadgets. 2020. URL:<https://www.trvltrnd.com/technology/ar-tours-in-the-world-best-20/>
8. Ritter Th., Pedersen C. Digitization capability and the digitalization of business models in business-to-business firms: Past, present, and future. Industrial Marketing Management. 2020. Vol. 86. P. 180-190. URL : <https://doi.org/10.1016/j.indmarman.2019.11.019>
9. Zhu, J., Wang, Y., Cheng, M. (2021). Digital Transformation in the Hospitality Industry. Boston Hospitality Review, 10. https://www.bu.edu/bhr/files/2021/10/BHR_Zhu-et-al_Digital-Transformation_OCT.21.docx.pdf

Норми академічної етики

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність.

Силабус за змістом повністю відповідає робочій програмі курсу.